

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

3. Борисова І. О. Методика організації рейтингового контролю за навчанням курсантів / І. О. Борисова // Наука і освіта. – 2002. – №1. – С. 80-83.

4. Савчин М. В. Дидактичні засади розробки навчально-методичного комплексу з курсу хімії основної школи: Дис... канд. пед. наук. 13.00.02 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2005. – 203 с.

5. Практическая психодиагностика: Методики и тесты. Учебное пособие / Райгородский Д. Я. (редактор-составитель). – Самара: Издательский Дом “Бахрах – М”, 2002. – 672 с.

Татьяна Сокол

***Рейтинговая система определения уровня научности
будущих специалистов туристского менеджмента на примере опыта
Института туризма ФПУ***

Аннотация. В статье представлены обобщенные результаты определения уровня научности студентов с использованием рейтинговой системы контроля.

Ключевые слова: уровень научности, рейтинговая система контроля.

Tatjana Sokol

***Rating system of the training level definition of the future tourism
management specialists on the experience of the Institute of tourism TUF of
Ukraine***

Summary. The article presents the generalized results of the student's training level definition using the rating control system.

Key words: training level, rating control system.

УДК 378.046.4

**Ганна Товканець,
м. Мукачево**

**ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ У ПРИВАТНИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЧЕХІЇ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Відомо, що людина в усі періоди її життя здатна набувати нові знання і розширювати розумовий кругозір, а у процесі трудової діяльності оволодівати новими і суміжними професіями при певних потребах.

“Безперервне навчання на сучасному етапі є не просто аспектом освіти, а має стати керівним принципом для формування системи освіти у будь-якому з його контекстів. Всі люди, які

живуть в Європі, без винятку, повинні мати рівні можливості для адаптації до вимог соціально-економічних змін і активно брати участь у формуванні майбутнього Європи”, – зазначено в Меморандумі європейської комісії “Про безперервне навчання” [10].

На сучасному етапі в розвинених країнах європейської спільноти зростає попит на високоосвічені кадри, зокрема в економічній галузі, оскільки підприємствам необхідно реагувати на зміни на ринку праці. Підприємства, таким чином, зацікавлені в тому, щоб якнайбільше людей отримали доступ до якісної освіти на всіх рівнях. Зростаючий попит на освітні послуги взагалі, а також на отримання знань насамперед з багатьох економічних галузей зумовили насамперед появу приватних вищих закладів освіти, а уже на їх базі системи спеціалізованих курсів для продовження освіти, що є одним із способів вирішення питань зайнятості і соціально-економічного розвитку країни, підвищення якості людських ресурсів.

Проблема навчання дорослого населення у вітчизняній і педагогічній науці та практиці останнім часом є надзвичайно актуальною. Теоретичні і практичні основи освіти дорослих були предметом наукового пошуку С. Батишева, Б. Гершунського, Т. Десятова, І. Зязюна, С. Кузьміної, Н. Ничкало, О. Пехоти, В. Олійника, В. Онушкіна, Н. Протасової, Л. Сігаєвої, С. Сисоєвої, Л. Сущенко. Освіту дорослих як актуальну проблему європейської наукової спільноти, зокрема, неперервну освіту досліджували Г. Бартоňкова (Bartoňková H.), К. Вігнянкова (Vyhánková K), З. Палан (Palán Z) Д. Шіmek (Šimek D.), Г. Шебкова (Sebkova H.).

Науковцями відмічалось, що в європейському суспільстві, зокрема в країнах Центральної та Східної Європи, проблема освіти впродовж життя стала визначальною при формуванні стратегій зайнятості та працевлаштування.

На нашу думку, вивчення досвіду європейських країн з вирішення проблем вищої приватної освіти та в її контексті організації освіти впродовж життя стане джерелом збагачення української освіти. Цікавим з цього погляду є розгляд даної проблеми в Чехії.

Мета статті: розкрити роль приватних навчальних закладів у становленні та розвитку економічної освіти, зокрема освіти дорослих, у Чеській Республіці.

Насамперед зазначимо, що інтенсивний розвиток вищої професійної приватної освіти в Чехії розпочався на початку ХХІ століття. Статистичні дані свідчать, що у 2002 році в Чеській Республіці із 45 вищих навчальних закладів тільки 17 були приватних. Впродовж 5-7 років їх кількість збільшилася у 2,5 рази та сягнула 45. При цьому наголосимо, що державних вузів зменшилося практично на 65 % - до 28 навчальних закладів [6].

Територіально найбільша кількість приватних вузів – у Празі. Так, із 45 приватних вузів Чеської Республіки у Празі 26. Але значна кількість їх нараховується у Південноморавському (7), Середньочеському (3), Південночеському (3) краях. Серед них переважна більшість зорієнтовані на надання економічної освіти. Приватні вищі навчальні заклади представлені у Пльзенському (1), Оломовському (2), Моравськосілезькому (1), Злінському (1) та інших краях Чеської Республіки. Окрім цього, приватні ВНЗ розширюють можливості освітньої діяльності через консультативні центри. Наприклад, Банківський інститут має такі центри в Брецлаві, Яблуніці-над-Нісоу, Карлових Варах, Теплице і Пісеку, Інститут в Куновіце - в Кромержжі і Годоніні, Metropolitan University - в Пльзені, Ліберці, Градці Краловому [15].

Динаміка кількості студентів приватних та державних вищих навчальних закладів засвідчує, що в останні роки збільшується кількість студентів приватних ВНЗ: з 2004 до 2009 року кількість студентів приватних ВНЗ збільшилася з 19120 осіб до 50659, тобто на 62,3 %, тоді як державних – з 274962 осіб до 319274, тобто на 14,5 % [15].

Тенденцію інтенсивного розвитку приватних вищих навчальних закладів у ЧР характеризує і кількість студентів денної та заочної форми навчання. Так, у приватних школах в 2008 році із загального числа 51217 студентів на денній формі навчалося 17344 осіб (34%), на дистанційній і комбінованій - 33873 студенти (тобто 66%) (Табл. 1). Можна стверджувати, що більшість студентів приватних навчальних закладів обирають дистанційну та комбіновану форми навчання. Комбіновані форми навчання у приватних закладах обирають в основному ті, які працюють або мають уже вищу освіту за іншими спеціальностями та бажають підвищити свою кваліфікацію.

Таблиця 1

Кількість студентів денної та дистанційної форми навчання

Тип ВНЗ	Тип навчальної програми				Всього
	бакалаврська	Магістерська (наукова)	Магістерська (навч.)	Докторська	
Денна форма навчання					
Державні	146 450	49 313	43 881	10 568	250 212
Приватні	15 113	94	2 134	3	17 344
Дистанційна та комбінована форма навчання					
Державні	44 640	4 100	13 313	14 080	76 133
Приватні	26 386	0	7 480	7	33 873
Всього державні	191 090	53 413	57 194	24 648	326345
Всього приватні	41 499	94	9 614	10	51217
Всього	232 589	53 507	66 808	24 658	377562

У 2008 році приватні ВНЗ забезпечували підготовку фахівців за 139-ма програмами бакалавра, трьома – магістерськими, 58-ми магістерськими, які отримують кваліфікацію “Інженер” та чотирма докторськими. У приватних ВНЗ були акредитовані 204 освітні програми. Цікавим, на нашу думку, є той факт, що більшість акредитованих програм навчання приватних університетів зосереджено в економічних науках (понад 90 програм, 48,53%), гуманітарних та соціальних науках (понад 40 програм, 21,1%), педагогічній освіті та соціальній роботі (до 20 програм, 8,8%) (рис. 1).

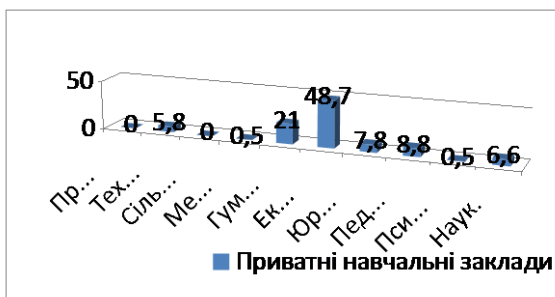

Рис. 1. Акредитовані програми з різних наук у приватних навчальних закладах у Чеській Республіці (2008 р.) [6]

Отже, приватні ВНЗ активно працюють над розробками освітніх програм, навчально-методичного забезпечення,

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

розширення матеріально-технічної бази саме в економічних галузях. Та варто відмітити, що, загалом, приватна освіта в Чеській Республіці з'явилася у зв'язку зі зростаючими потребами освітніх послуг на початку ХХІ століття, оскільки державна система освіти була неспроможною забезпечити підготовку фахівців для бізнесових корпорацій.

Так, першими приватним вищими навчальними закладами в ЧР були Вища школа банківської справи (*Bankovní institut vysoká škola*) в Празі, Європейський політехнічний інститут Куновіце (*Evropský polytechnický institut, s.r.o.*) та Вища школа готельного бізнесу в Празі (*Vysoká škola hotelová v Praze*). На сучасному етапі приватні вищі навчальні заклади стали потужними науково-освітніми центрами, де активно впроваджуються новітні технології навчання, ведуться наукові дослідження а різними галузями народного господарства, зокрема в економічній сфері.

Однією з важливих сфер освітньої діяльності приватних ВНЗ є забезпечення освіти впродовж життя (*celoživotního vzdělávání*). Поява такої освітньої сфери обумовлена декількома причинами. Насамперед необхідністю забезпечувати розвиток освіти та підвищення кваліфікації персоналу корпоративних інститутів паралельно з системою державних шкіл. Іншою умовою стала необхідність поглиблювати знання певній професійній діяльності. В системі безперервної освіти пропонуються курси і програми, які призначені не тільки для широкої громадськості, вільного навчання, але і для професіоналів з метою поглиблення, розширення та вдосконалення попередньої професійної освіти. Це забезпечить доступність вищої професійної освіти для всіх верств населення незалежно від віку.

Формування ринку освітніх послуг для дорослих в галузі економіки на сучасному етапі має певні особливості та напрямки. Погоджуємося з Л. Бондаревою, що головним чинником економічного зростання суспільства виступає інтелектуальна складова дорослих – це управління знаннями людини, які в кінцевому значенні, спричиняють зростання продуктивності праці і виступають визначальним фактором економічного зростання в сучасних умовах. Тому в економічній галузі актуальним є забезпечення професійними знаннями у сфері проведення маркетингових досліджень ринку; створення підприємства відповідно до різних організаційно-правових форм власності; планування діяльності підприємства (бізнес-планування);

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

здійснення роботи з таких напрямків професійної діяльності, як стратегічний, фінансовий, інноваційний, адміністративний, кадровий та соціально-психологічний менеджмент, планування ризиків в професійній діяльності; планування і організація своєї праці (самоменеджмент); виконання професійних обов'язків, трудових завдань відповідно до установлених економічних і нормативних документів (виконання керівних та управлінських функцій); ведення бухгалтерського обліку; здійснення діловодства на підприємстві; оцінка результатів своєї праці (за специфічними для різних видів професійної діяльності критеріями); здійснення кредитування; пошук напрямків ефективності своєї праці; удосконалення виробництва на підприємстві [1, с. 30].

Розглянемо детальніше функціонування системи освіти впродовж життя у вищій приватній професійній школі Чеської Республіки.

Як зазначалося нами вище, одним з перших приватних ВНЗ у ЧР була Вища школа банківської справи – ВШБС (Bankovní institut vysoká škola - BIVS), діяльність якої розпочалася в серпні 1991 року. Метою створення такого вищого навчального закладу було забезпечення фахівців для банківського сектору народного господарства. На сьогодні – це потужна освітня установа з розгалуженою мережею освітніх послуг. У 2001 році ВШБС стала членом німецького освітнього холдингу – COGNOS AG, та першим чеським приватним вищим навчальним закладом, який має іноземного стратегічного партнера. ВШБС має регіональні відділення в ряді європейських країн, в тому числі в Україні і Словачкій Республіці, є членом міжнародних організацій EBТN (Європейської банківської мережі підготовки кадрів) IFCEB (Міжнародного фонду інформаційно-комп'ютерної підготовки), AIVD (Асоціації установ освіти дорослих), СВА (Чеської банківської асоціації), ČAVIVS (Чеської Асоціація освітніх установ, державного управління) і СМА (Чеської асоціація управління) [3].

Загалом, підготовка фахівців економічного профілю у Банківському інституті ведеться за напрямками фінансової, банківської та підприємницької діяльності за різними спеціальностями:

ОКР “Бакалавр”:

1. Банківський менеджмент (Bankovní management) (навчання ведеться чеською, англійською та російською мовами).

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

2. Оцінка активів (Oceňování majetku).
3. Державне управління та ЄС (Veřejnou správu a EU).
4. Економіка і менеджмент малого і середнього бізнесу (Ekonomiku a management malého a středního podnikání).
5. Економіка та управління в галузі охорони здоров'я та соціальних послуг, (Ekonomiku a management zdravotních a sociálních služeb).

6. Страхування (Pojišťovnictví).
7. Інформаційні технології (Informační technologie).
8. Електронна торгівля (Elektronické obchodování).

ОКР “Магістр”:

1. Фінанси
2. Інформаційні технології та менеджмент.

В контексті безперервної освіти за цими ж спеціальностями активно діють курси, що забезпечують надання освітніх послуг за системою “Навчання впродовж життя”.

Формами організації навчальної діяльності є відкриті тренінги, поточні курси, семінари та конференції з чіткою системою інформування (через Інтернет, індивідуально) дати і місця проведення. Акредитовані освітні програми є як в межах довгострокових програм безперервної освіти, так і монотематичних коротких курсів за спеціальностями. Після завершення слухачі програми отримують сертифікат фахівця за відповідною програмою. Для тих, хто зацікавлений у продовженні навчання, ВШБС пропонує “Університет третього віку”. Основна увага спрямована насамперед на бізнес-консультації, індивідуальні консультації та рекомендації для керівників у галузі людських ресурсів.

Підкреслимо, що навчання за системою “Навчання впродовж усього життя” є платним. Ціна коригується для кожного слухача індивідуально і включає в себе витрати, необхідні для навчання (оплата праці викладачів, матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, кава-брейк тощо).

Відмітимо, що держава стимулює надання освітніх послуг в системі “Навчання впродовж життя”, оскільки більшість програм (наприклад “Університет третього віку”) звільняються від ПДВ [13].

Співробітники інституту часто є учасниками європейських проектів, таких як сприяння впровадженню європейських стандартів оплати праці в умовах чеського суспільства, зміцнення європейського рівня підготовки фахівців у галузі банківської

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

освіти, удосконалення системи пошуку роботи та проблеми зайнятості. Банківський інститут отримав в 2010 році науковий грант “Оптимізація аутсорсингу в державному секторі” від Грантової агенції Чеської Республіки. Все це дозволяє оптимізувати навчальний процес в системі безперервної освіти.

Типовим прикладом розвитку приватного професійного вищого навчального закладу є “Приватна вища школа економічних студій” - ПВШЕС (Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s. r. o. (коротко “SVŠES”)) [14].

У ВНЗ ПВШЕС студенти можуть навчатися за різними навчальними програмами:

Бакалаврська навчальна програма за спеціальностями:

В 62 08 Економіка і менеджмент

6208R045 Менеджмент організацій

6202R048 Бухгалтерський облік

6208R159 Міжнародна економіка та підприємницьке право

В 68 08 Захист та безпека організацій

6806R012 Безпека організацій

Магістерська навчальна програма

М 62 08 Економіка і менеджмент

Спеціалізація “Стратегічний менеджмент”

Спеціалізація “Менеджмент корпоративних фінансів”

Навчання за спеціалізованою програмою “Стратегічний менеджмент” базується на основі диплома бакалавра в галузі економіки та управління, за програмою корпоративних фінансів - на основі диплома бакалавра в галузі бухгалтерського обліку та ступеня бакалавра економіки та управління.

У ВНЗ в рамках безперервної освіти пропонуються курси. Важливо зазначити, що такі курси є акредитованими, призначені для дистанційного навчання з використанням засобів сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. У ході навчання учасник має доступ до мультимедійних навчальних (studijních) матеріалів, а обговорення, консультації, взаємодія з викладачем – через чат. Навчання проводить викладач (репетитор), який формує завдання і тести та інформацію про результати навчальної роботи, допомагає в разі виникнення проблем. Курс включає вправи і тести самодіагностики. Навчання можуть проводитися в комбінованій формі.

Спеціалізовані однорічні курси “Менеджмент організацій” Jednoroční specializační kurz Management organizací. Мета курсів: надання можливості отримання базового набору компетенцій,

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

необхідних для успішного управління організаціями. Курс акредитований за напрямом “Керівництво організаціями у галузі економіки і управління” (B6208) до 2015 році. Навчання на курсах дозволяє дати студентам більш глибоке розуміння процесів управління, методів і технологій управлінської діяльності з метою ефективного забезпечення управління комерційними і некомерційними організаціями. Навчальні дисципліни, що викладаються на таких курсах, забезпечують високий рівень підготовки чи перекваліфікації фахівців-економістів. Слухачам курсів пропонують навчання в обсязі 160 годин. Орієнтовний навчальний план включає дисципліни [14]:

1 семестр. “Економіка підприємства” (Podniková ekonomika I, II) – 16 годин; “Менеджмент I” (операційний менеджмент, управління якістю, управління проектами) Management I [management operací, management kvality, management projektu] – 14 годин; “Менеджмент II” (фінансовий менеджмент, системи управлінської інформації) Management II [management financí, management informačních systémů] – 12 годин; “Маркетинг” (Основи маркетингу, маркетингові концепції інноваційного продукту – інноваційний маркетинг) Marketing [základy marketingu, marketingové pojetí inovací produktů] – 14 годин; Економічна психологія Psychologie pro ekonomy – 10 годин; “Право в господарській практиці” Právo v hospodářské praxi – 14 годин.

2 семестр. Маркетинг II” (цінова політика, маркетингова політика розподілу) Marketing II [rozhodování o cenách, rozhodování o výběru distribučních cest] – 14 годин; “Маркетинг III” (Маркетингова політика комунікацій, міжнародний маркетинг) Marketing III [marketingový komunikační mix, mezinárodní marketing] – 14 годин; “Менеджмент III” (управління змінами, менеджмент людського розвитку) Management III [management změny, management lidských zdrojů] – 16 годин; “Контролінг” Controlling – 14 годин; “Біржа та цінні папери” (Burzy a cenné papíry – 12 годин); “Риторика та комунікації” Rétorika a komunikace – 10 годин.

Навчальний процес проводиться у формі групових та індивідуальних консультацій, вимагає активної участі студентів на всіх етапах процесу навчання. Акцент робиться на формуванні навичок спільної роботи, розвитку навичок спілкування, тематичних наукових досліджень з використанням методів мозкового штурму та новітніх технологій навчання.

Однорічні спеціалізовані курси за напрямом “Бухгалтерський облік” (Jednoroční specializační kurz Účetnictví). Навчання студентів за напрямом “Бухгалтерський облік” відкриває шлях до глибокого теоретичного розуміння і з урахуванням практики призводить до формування бажаних професійних навичок в галузі, що дозволяє випускникам знайти роботу.

Спеціалізовані курси призначено для тих, що мають закінчену середню освіту або вищу освіту за іншими спеціальностями, а також хочуть поглибити знання бухгалтерського обліку. Після закінчення курсів студенти повинні вміти:

- аналізувати вплив конкретних бізнес-операцій на значення параметрів суб'єкта підприємницької діяльності (структури його активів, зобов'язань, прибутку, оподаткованої бази і фінансового становища);
- розуміти характер, зміст і представлення фінансової звітності і розкриття фінансової звітності;
- розрізнити характер і зміст фінансової звітності від податкового виробництва і управління;
- використовувати інформацію для виявлення та аналізу факторів, що впливають на рентабельність капіталу та фінансовий стан компанії;
- формулювати вимоги до системи бухгалтерського обліку, призначені для потреб управлінського контролю;
- ефективно використовувати інформацію в цінovій та управлінській діяльності.

У процесі навчання використовуються тематично-модульне навчання, кейс-метод, підготовка есе тощо.

Навчання проводяться один раз на тиждень як групові консультації. Загальне кількість навчального курсу становить 200 годин, з яких 160 годин – консультації для групи, а інші 40 годин включають індивідуальні консультації та тести. Навчальний план (Studijní plán) спеціалізованих курсів “Бухгалтерський облік” включає такі предмети :

“Економіка підприємства” (Podniková ekonomika I, II); “Бухгалтерський облік суб'єктів підприємництва” (Účetnictví podnikatelských subjektů I, II); “Державна податкова система” (Daňový systém státu); “Вступ до інформаційних систем” (Úvod do inf. Systému); “Облік у спеціалізованих організаціях” (Účetnictví specifických organizací); “Фінанси I,II” (Finance I, II);

“Застосування податкового законодавства” (Aplikace daňových zákonů); “Облік суб’єктів підприємництва III” (Účetnictví podnikatelských subjektů III); “Аудит” (Audit); “Контролінг” (Controlling).

Відзначимо, що випускники, які мають закінчену середню освіту, можуть в подальшому навчатися за ОКР бакалавр, а вивчені курси можуть бути визнані і зараховані при навчанні за ОКР “Бакалавр”. Студенти, які навчалися на курсах, мали диплом бакалавра за іншою спеціальністю, можуть бути прирівняні до випускників освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за вивченою на курсах спеціальністю, та подати документи до профільного вузу для участі у випускних іспитах та захисті дипломної роботи.

Спеціалізовані курси “Бізнес в умовах ЄС” (Specializační kurz Podnikání v podmínkách EU). Мета курсів: Поглиблення і розширення знань про економічні та правові аспекти ведення бізнесу, на основі міждисциплінарного курсу формування бази знань з економіки і права, що дозволить випускникам створювати, розвивати і здійснювати підприємницьку діяльність в Чеській республіці та в країнах Європейського Союзу. У той же час створити умови для роботи випускників міжнародних та європейських інститутів у Чеській Республіці.

Появі курсів передували міжнародні науково-тематичні конференції у 2003, 2004 та 2007 роках, де науковці з Університету Економіки в Празі, факультету права та факультету соціальних наук Карлового університету, SVŠES розглядали проблеми економічних і правових аспектів бізнесу в Європейському Союзі. Цей курс дає студентам, слухачам необхідні знання та навички з економічних дисциплін та європейського права. Звертається увага на економічні відносини в рамках ЄС, міжнародне право, включаючи право ЄС.

Навчальна програма включає дисципліни: “Економіка підприємства” (Podniková ekonomika I, II); “Європейська економічна інтеграція” (Evropská ekonomická integrace I); “Внутрішній ринок ЄС” (Vnitřní trh EU I; “Міжнародні економічні відносини” (Světové ekonomické vztahy); “Загальна торговельна політика” (Společná obchodní politika); “Право в господарській практиці” (Právo v hospodářské praxi); “Міжнародне право в господарській практиці” (Mezinárodní právo v hospodářské praxi); “Право Європейського Союзу” (Právo Evropské unie).

“Інтелектуальна власність” (Právo duševního vlastnictví).

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

Таким чином, аналіз наукової літератури, дозволяє стверджувати, що мета освіти дорослих є похідною від індивідуальних і суспільних потреб. Освіта є не тільки знання і пізнання, а й соціальна адаптація через удосконалення професійних умінь і навичок, через духовне, моральне та естетичне збагачення, що допомагає досягти успіху в професійній діяльності. Навчання та перекваліфікація можуть бути в різних напрямках та галузях. Але на початку ХХІ століття в освіті дорослих, у приватній професійній вищій школі Чеської Республіки переважає необхідність знань з економічних галузей, оскільки життя вимагає управлінських, проектувальних вмінь, вміння вести себе у кризових умовах, використовувати економічну інформацію, вміння працювати в міжнародній та міжкультурній команді.

На нашу думку, на сучасному етапі актуальними залишаються проблеми професійного та особистісного потенціалу людини, у зв'язку з чим важливого значення набуває проблема порівняльного аналізу процесу розвитку неперервної освіти, нормативних тенденцій забезпечення ефективного розвитку національних систем освіти дорослих в країнах Західної та Східної Європи у ХХІ столітті, що може бути предметом подальших наукових пошуків.

Література

1. Бондарева Л. Особливості підприємницького розвитку особистості дорослих в умовах ринкової економіки / Любов Бондарева // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – 2010. – Вип. 2. – С. 29-37.
2. Bartoňková, H., Šimek, D. Andragogika. Studijní texty pro distanční studium. Olomouc: FF UP, 2002. – 185 s.
3. Bankovní institut vysoká škola [Електронний ресурс]. – Режим доступу 12.02.11: <<http://www.bivs.cz/o-nasi-skole/historie-bivs>>. – Загол. з екрану. – Мова англ.
4. Beneš, M. Andragogika. Praha: Grada, 2008. ISBN: 978-80-247-2580-2.
5. Chvátalová, A., Kohoutek, J., Sebková, H. Zajišťování kvality v českém vysokém školství. Plzeň: Ales Cenek, 2008. – 200 s.
6. Ekonomické indikátory ve vzdělávání [Електронний ресурс]. – Режим доступу 12.02.11: <<http://www.uiv.cz/clanek/613/1468>>. – Загол. з екрану. – Мова англ.
7. Kohoutek, J. Implementation of Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education of Central and East-European Countries – Agenda Ahead. Bucharest: UNESCO-CEPES, 2009. – 321 s.
8. Malach, J. Kapitoly z andragogiky. – Ostrava : PdF OU, 2002. – 210 s.

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

9. Mateju, Petr, Strakova, Jana et al., (Ne)rovne sance na vzdelani: vzdelanostni nerovnosti v Ceske republice. 1 vyd. – Praha: Academia, 2006. – 411 s.

10. Memorandum o celoživotním učení Memorandum o celoživotním učení Evropské komise. Praha : MŠMT, 2000 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>>. – Загол. з екрану. – Мова чеська.

11. Mužík, J. Andragogická didaktika. – Praha : Codex Bohemia, 1998. – 271 s.

12. Mužík, J. Marketing ve vzdělávání dospělých. – Praha : ДАНА, 1998. – 107 s.

13. Zákon o dani z přidané hodnoty [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>>. – Загол. з екрану. – Мова чеська.

14. Základní informace o SVŠES [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.svses.cz/skola/obecne.php>>. – Загол. з екрану. – Мова чеська.

15. Výroční zpráva o hospodaření vysokých škol za rok 2008 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyrocnizprava>>. – Загол. з екрану. – Мова чеська.

16. Vyhnánková, Kateřina. Vzdělávání dospělých v České republice a Evropské unii. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. – 136 s.

Анна Товканец

***Экономическое образование взрослых в частных вузах Чехии:
социально-педагогический аспект***

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы развития экономического образования в системе высшей частной школы в Чешской Республике. Проведен анализ развития системы частного образования, рассмотрено содержание специализированных курсов подготовки и переподготовки в системе непрерывного профессионального образования. Охарактеризован учебный план специализированных курсов Частной высшей школы экономических исследований в Праге.

Ключевые слова: высшее образование, частное образование, Чешская Республика, дневная, заочная и комбинированная формы обучения, учебный план, учебная программа, магистр, специализированные курсы, образование взрослых, обучение в течение жизни.

Anna Tovkanec

***Economic adult education in private universities in Czech Republic:
the socio-pedagogical aspect***

Summary. The problems of economic development in higher education private school in the Czech Republic. The analysis of the development of private education, examined the contents of specialized training courses and refresher training in the system of continuing professional education. Described the curriculum of specialized courses private high schools for Economic Research in Prague.

Key words: higher education, private education, the Czech Republic, day, distance and combined forms of education, curriculum, curriculum, master, specialized courses, adult education, lifelong learning.

УДК 614.23/25:371.27

**Олександра Федорук,
м. Івано-Франківськ
Марія Жирок,
м. Київ**

ОЦІНКА ЯКОСТІ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ В АДАПТИВНИХ СИСТЕМАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ІНОЗЕМНИХ МОВ)

Аналіз проблем становлення і розвитку інноваційних напрямків в освіті показує, що в Україні і за її межами в останні десятиліття все більша увага приділяється дистанційному навчанню. Починаючи із середини 90-х років, у педагогічній теорії і практиці дистанційне навчання визначається як один із найперспективніших напрямків розвитку. Особливо це актуально для навчання дорослих, тому що саме сформована особистість володіє рядом переваг по відношенню до організації навчання в дистанційному форматі. Дорослий має досвід, який може бути використаним при його навчанні. В дорослого вже сформована мотивація, розвинена здатність до навчання і самонавчання.

Серед різних напрямків післядипломної освіти (з акцентом на дистанційну підготовку) можна окремо відзначити навчання іноземним мовам. Специфіка цієї галузі знань в особливій мірі вимагає застосування новітніх методів та інтерактивних технологій для забезпечення якісного та ефективного навчального процесу. Але, без аналізу процесу навчання й особливостей освітніх технологій при створенні навчальних систем, даний напрямок не приносить очікуваних результатів. Більшість таких